

Łomża, dnia 04.06.2013 r.

MOPS.0711.A.6/2013

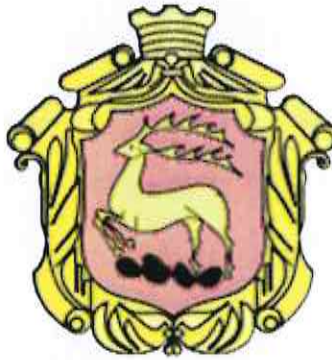
Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży

Wniosek

Zgodnie z planem pracy Rady Miejskiej przedkładam realizację „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta Łomża na lata 2007-2015” przyjęty uchwałą Nr 74/XV/07 Rady Miejskiej Łomży za 2012 rok.

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Mirosława Kluczek
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Informacja z realizacji

„Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta na lata 2007-2015” za 2012

Łomża dn. 15 maj 2013r

WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej art.17.1 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m. innymi:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka:¹

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta na lata 2007-2015” została przyjęta uchwałą Nr 74/XV/07 w 2011r.

Sprawozdanie z realizacji zadań za 2012r opracowano w oparciu o materiały źródłowe jednostek organizacyjnych i instytucji oraz sprawozdań MPiOPS-03 za 2012r

Koordinowanie, monitorowanie i ewaluację strategii pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży .

Głównymi adresatami i podmiotami Strategii byli mieszkańcy Miasta.

W realizację zadań ujętych w Strategii zaangażowane były miejskie instytucje, w szczególności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Miejska Policji, Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza, Wydział Oświaty UM, Centrum Pieczy Zastępczej i organizacje pozarządowe.

---

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej tekst jednolity (Dz.U.2009 Nr 175, poz.1362)

CEL STRATEGICZNY

I. Systematyczna analiza istniejących potrzeb społecznych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował szeroki zakres zadań z ustawy o pomocy oraz innych obowiązujących ustaw.

Głównym celem pomocy społecznej jest:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej- dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii

W 2012r Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy dla **2608** osób -**1698** rodzin.

Pomoc na zaspokojenie potrzeb przyznawana była w formie finansowej, rzeczowej i usługowej.

Zasiłki okresowe otrzymało 1140 osób,

Zasiłki stałe – 292 osoby

Zasiłki celowe – 1968 osób.

Z pomocy rzeczowej w formie posiłków skorzystało **1061 osób**, w tym 911 z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i 150 osób z obiadów w Klubie Seniora.

Z usług opiekuńczych skorzystało 115 osób.

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy było równocześnie kilka przesłanek:

- ubóstwa – 1447
- bezdomność- 28
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 58
- bezrobocie - 1032

- niepełnosprawność - 401
- długotrwała choroba - 459
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 186 w tym: rodziny niepełne -142, rodziny wielodzietne - 52
- alkoholizm - 71
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego - 26
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą - 22

Pracownicy MOPS prowadzili także pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny.

Kontrakt jest pisemną umową pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym, która określa sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej.

Kontraktem socjalnym objęto 180 osób, które dotyczyły głównie:

- uzyskania nowych kwalifikacji, aktywnej integracji, uczestniczenia w projekcie systemowym „EFS - Nowa droga do sukcesu”,
- podjęcia działań w celu uzyskania przysługujących świadczeń,
- podjęcia leczenia odwykowego dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych członków rodziny, występowania z pozwami o uzyskanie alimentów,
- podjęcia pracy, zarejestrowania się w PUP,
- złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

Aby udzielana pomoc osobom potrzebującym była skuteczna, pracownicy podejmowali również działania w celu doskonalenia kompetencji zawodowych poprzez udział w warsztatach, seminariach i innych formach doształcania się.:

- w zakresie przemocy domowej – 3
- język migowy – 1
- handel ludźmi – 2
- superwizja pracy socjalnej – 9
- ekonomia społeczna 6

Istotną funkcję w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pełni **Ośrodek Interwencji Kryzysowej.**

W roku 2012 z pomocy Ośrodka skorzystało **590 osób- 436 rodzin**.

Wśród problemów klientów Ośrodka wyodrębniono:

- uwikłanie w przemoc w rodzinie: 320 osób w tym: doświadczanie przemocy w rodzinie: 225; osób, bycie świadkiem przemocy w rodzinie: 16 osób;
- problem uzależnienia w rodzinie (od alkoholu, hazardu): 193 osoby;
- konflikty rodzinne: 146 osób;
- problem uzależnienia własny (alkoholizm, hazard): 71 osób;
- problemy emocjonalne: 52 osób;
- problemy wychowawcze: 45 osób;
- problemy zdrowotne: 19 osób;
- problemy ze zdrowiem psychicznym członka rodziny: 29 osób;
- przemoc ze strony obcych osób: 4 osoby;
- konflikty sąsiedzkie: 3 osoby;
- problemy natury prawnej: 63 osoby;
- ofiara handlu ludźmi: 1 osoba;
- inne: 21 osób.

Poradnictwo udzielane w Ośrodku Interwencji Kryzysowej

Klientom Ośrodka pracownicy udzielili **1892 porad specjalistycznych**.

Celem poradnictwa była pomoc w rozwiązaniu sytuacji kryzysowych, wsparcie klientów w podejmowanych działaniach, a także zapobieganie przechodzeniu kryzysów w stany transkryzysowe lub w chroniczne.

Poradnictwo socjalne - udzielono **716 porad**. Porady obejmowały m. in. pracę socjalną z rodziną, udzielanie konsultacji ogólnych, psychoedukację w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, choroby alkoholowej, radzenia sobie w kryzysach, wsparcie psychiczne, podejmowanie bezpośrednich interwencji w środowisku zamieszkania, przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych, realizację procedury Niebieskie Karty.

Poradnictwo psychologiczne - udzielono **807 porad**. Poradnictwo obejmowało konsultacje ogólne, wsparcie, terapię, psychoedukację dla osób dorosłych, dzieci, par, rodzin, m.in. porady ogólne, wychowawcze, dla osób doznających przemocy, współuzależnionych, uzależnionych, dzieci alkoholików, psychoedukację w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapię ofiar przemocy w rodzinie i pomoc z zakresu innych problemów. Ponadto

psycholog udzielał porad drogą e-mailową dla klientów szukających pomocy w Ośrodku przez Internet.

Poradnictwo prawne - udzielono **276 porad**. Porady dotyczyły przestępstw znęcania się nad rodziną, alimentów na dzieci, władzy rodzicielskiej, opieki nad dzieckiem, kontaktów z dzieckiem, rozwodów, separacji, innych problemów rodzinnych, ubezwłasnowolnienia, leczenia odwykowego, innych problemów prawnych.

Porady pedagogiczne – udzielono **93 porady**. Porady ogólne, edukacyjno - wychowawcze, wsparcie psychiczne, wsparcie mieszkańców hostelu i realizowanie indywidualnego planu pomocy, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych, psychoedukacja dla osób doznających przemocy, pierwszy kontakt interwencyjny z klientami OIK.

Pracownicy Ośrodka w przypadkach osób, wobec których zaistniało podejrzenie doświadczania przemocy w rodzinie wszczęli procedurę Niebieskiej Karty. Wszczynane były na zgłoszenie osoby doznającej przemocy, osób z rodziny lub świadków spoza rodziny. W roku 2012 pracownicy Ośrodka wszczęli 34 procedury Niebieska Karta.

W ramach pomocy rodzinom z problemem przemocy w rodzinie pracownicy Ośrodka podejmowali również działania interwencyjne wobec 178 osób. Były to osoby, w których rodzinach wszczęto procedurę Niebieskie Karty. Działania te polegały na uczestnictwie w prowadzeniu procedury Niebieskie Karty, w tym na udziale w grupach roboczych, na które wzywano ww. osoby, przeprowadzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz udzielaniu interwencyjnego poradnictwa socjalnego, pedagogicznego, psychologicznego.

Hostel Ośrodka Interwencji Kryzysowej

W omawianym okresie sprawozdawczym w hostelu Ośrodka uzyskało schronienie 25 osób, w tym 14 kobiet i 11 dzieci.

Powodami udzielenia schronienia było:

1. doświadczanie przemocy w rodzinie -16 osób;
2. konflikty rodzinne - 5 osób;
3. niewydolność wychowawcza i potrzeba ochrony macierzyństwa - 3 osoby;
4. niepełnosprawność - 1.

Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Łomży w Lokalnym Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy MOPS w Łomży

Pracownicy Ośrodka aktywnie uczestniczyli w pracach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Członkowie Zespołu z ramienia Ośrodka uczestniczyli we wszystkich posiedzeniach Zespołu w 2012r.

Uczestniczyli również w organizacji i prowadzeniu 2 spotkań na temat procedury Niebieskie Karty, których wzięli udział przedstawiciele instytucji środowiska lokalnego działających na rzecz dziecka i rodziny. Spotkania odbyły się w Urzędzie Miejskim. Ponadto pracownicy Ośrodka byli organizatorami warsztatów w zakresie współpracy interdyscyplinarnej w prowadzeniu procedury Niebieska Karta. Warsztaty poprowadzili specjaliści z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia”, w których wzięli udział przedstawiciele instytucji środowiska lokalnego działających na rzecz dziecka i rodziny. Miejscem odbywania się warsztatów była Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży.

Pracownicy Ośrodka brali udział w grupach roboczych powoływanych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw szczególnie problematycznych. Uczestniczyli w 246 posiedzeniach grup roboczych:

Dane zebrane w ramach obsługi administracyjno - technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łomży

Pracownicy Ośrodka prowadzili obsługę administracyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. Z dokumentacji Zespołu wyodrębniono dane statystyczne dotyczące procedury Niebieska Karta w mieście Łomża takie jak:

- liczba Niebieskich Kart, **które wpłynęły do Zespołu- 207;**
- liczba rodzin, w których wszczęto procedurę Niebieskie Karty- 176;
- liczba procedur wszczętych przez KMP w Łomży- 136;
- liczba procedur wszczętych przez MOPS w Łomży- 3;
- liczba procedur wszczętych przez OIK w Łomży- 34 ;
- liczba procedur wszczętych przez Oświatę w Łomży- 1;
- liczba procedur wszczętych przez Ochronę Zdrowia w Łomży- 2;
- liczba powołanych grup roboczych- 52;
- liczba pracujących grup roboczych- 98 tym 46 grup z 2011r

II. Wsparcie rodzin z dziećmi, a w szczególności zapobieganie patologiom społecznym

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art.6ust.1, pkt. 4 do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:²

Opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży prowadził *zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.*

W programie uczestniczyło 40 osób. Przeprowadzono 2-3 spotkania indywidualne z każdym uczestnikiem zajęć oraz 30 spotkań warsztatowych (grupowych) po 5 godzin każde. Zajęcia prowadziło 2 psychologów, podczas których omawiano między innymi

1. Przemoc domowa jako zjawisko.
2. Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich.
3. Asertywność.
4. Konstruktywne metody wyrażania uczuć.
5. Stres, złość (definicja, objawy, techniki radzenia sobie ze stresem , ze złością)
6. Trening kontroli złości, trening umiejętności prospołecznych.
7. Partnerstwo, zaufanie, wsparcie, szacunek, odpowiedzialność w rodzinie.
8. Przemoc ekonomiczna.
9. Zasady dobrej komunikacji, negocjacji. Sprawiedliwość.

Pracownicy socjalni prowadzili także systematyczną pracę socjalną z rodzinami.

W rodzinach wielodzietnych –

W zakresie edukacji prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych i sąsiedzkich, kontaktów z pracownikami oświaty/ pedagog szkolny, nauczyciel/, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, edukacji nt. racjonalnego gospodarowania budżetem, zapewnieniem wszystkim członkom rodziny zgłaszanych potrzeb

W rodzinach niepełnych

Pomocy w dotarciu do poradnictwa specjalistycznego, uzyskaniu przysługujących świadczeń, składania pism procesowych

---

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2005 Nr 180. poz.1493)

W rodzinach gdzie występuje problem bezrobocia

Aktywizacji osób bezrobotnych, udostępniania dostępu do ofert pracy zamieszczonych w Internecie /oferty PUP i osób fizycznych/, informowanie o ofertach PUP dot. przekwalifikowania, podjęcia stażu, prac interwencyjnych i robót publicznych, ponawiania gotowości do podjęcia zatrudnienia, motywowanie do rejestracji w PUP, uzyskania dostępu do szkoleń prowadzonych w PUP, ofert pracy, aktywnego poszukiwania zatrudnienia, kwalifikowanie do uczestniczenia w projekcie EFS, motywowanie do ukończenia szkoleń, informowanie o przysługujących świadczeniach i sposobach ich uzyskania

W rodzinach z osobami niepełnosprawnymi

Pomocy w uzyskaniu świadczeń i dofinansowania – w ramach m.in. rehabilitacji zawodowej i społecznej, składania wniosków o ich uzyskanie, informowanie o przysługujących ulgach, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, zabezpieczenia zgłaszanych potrzeb, informowanie o przysługujących świadczeniach, ulgach i uprawnieniach, sposobie składania wniosków, kierowanie do właściwych instytucji w celu uzyskania renty, emerytury, świadczeń pielęgnacyjnych

W rodzinach zagrożonych problemem alkoholowym

Prowadzona praca socjalna dotyczyła wskazywania mechanizmów i skutków uzależnienia, motywowania do podjęcia leczenia i zmiany dotychczasowego zachowania, informowanie o pomocy jaką można uzyskać w Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, WOPiTU, możliwościach skierowania wniosku o przymusowe leczenie.

Ponadto rodziny o niskich dochodach objęte były pomocą materialną. Zasiłki celowe na zaspokojenie niezbędnych potrzeb otrzymało **1968** osób (1384 rodziny). Z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w formie posiłku skorzystało 911 osób w tym:

- w przedszkolach – 216 dzieci
- w szkołach podstawowych, gimnazjach i ponadgimnazjalnych – 503 uczniów
- osoby chore, niepełnosprawne – 192.

Pomoc psychologiczna

Rodziny, mające problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych korzystają z pomocy psychologa zatrudnionego na ½ etatu w MOPS.

W 2012 udzielono 217 konsultacji indywidualnych w zakresie:

- rozwiązywanie trudnych sytuacji rodzinnych,
- spraw wychowawczych,
- pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej.

Z terapii indywidualnej skorzystało 5 osób. Udział psychologa w grupach roboczych w zespole interdyscyplinarnym – 58 razy.

Dużym wsparciem dla rodzin jest także działalność **Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy** w Łomży. W roku 2012 roku prowadził działalność opiekuńczo wychowawczą zgodną z celami strategii w obszarze **dzieci i młodzieży** w zakresie:

- zagrożenia wykluczeniem społecznym
- profilaktyki uzależnień
- przemocy w rodzinie
- agresji rówieśniczej
- pedagogizacji rodziców
- osób niepełnosprawnych
- spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

Cele te realizowane były w 2012 roku poprzez:

1. Prowadzenie 2 Środowiskowych Ognisk Wychowawczych TPD dla 70 dzieci
2. Wypoczynek wakacyjny Lato 2012 – 412 dzieci, „ Wspólny szlak dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej – 50 dzieci
3. Realizację Programu „ Jesteśmy z Tobą „, Wspieranie działań rodzin i grup zagrożonych ubóstwem - 80 dzieci
4. Realizację programu socjoterapeutycznego „Można inaczej” – 70 dzieci
5. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie zajęć korekcyjnych dla dzieci z zaburzonym rozwojem somatycznym – gimnastyka korekcyjna + nauka pływania 60 dzieci
6. Zorganizowanie spotkania wigilijnego dzieci ze Środowiskowych Ognisk Wychowawczych – 70 dzieci.

Ponadto przedstawiciel TPD brał udział w Lokalnym Interdyscyplinarnym zespole do spraw przemocy w rodzinie przy Prezydencie Miasta Łomża.

Realizacja celu strategicznego polegać ma na jak najlepszym zaspokajaniu potrzeb społecznych w sferze między innymi: pomocy społecznej.

W 2012 roku w **Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej** realizowany był program profilaktyczny pt., *Poznaję, działam- tworzę siebie*". Środki na realizację tego programu pozyskano z Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2012 rok.

1. Zajęcia sportowe.

Zajęcia sportowe realizowane w roku 2012 miały na celu nauczanie, doskonalenie oraz propagowanie ruchu w życiu młodego człowieka. W zajęciach uczestniczyła chętna młodzież całej Placówki. Organizując zajęcia rekreacyjno - sportowe wypełnimy im czas wolny, umożliwią one wyładowanie nadmiaru energii, który przy braku tego typu zajęć mogliby spożytkować w sposób zagrażający bezpieczeństwu i zdrowiu im samym oraz innym. Większość uczniów wykazuje zainteresowanie zespołowymi grami sportowymi, dlatego w programie zajęć oprócz siłowni, zajęć w świetlicy oraz rekreacji, przewidziane były zajęcia z piłki siatkowej, piłki nożnej, piłki koszykowej oraz tenisa stołowego. W czasie zajęć uczniowie mają opanować podstawowe elementy techniki, taktyki, a także mają rozwijać zasadę fair play. Wychowankowie kształtują w sobie również postawę prozdrowotną polegającą na czynnym wypoczynku, dlatego udział w zajęciach jest dobrowolny, ale systematyczny. Zajęcia odbywały się w zależności od warunków pogodowych na boisku sportowym Orlik i boisku tartanowym przy ul. Nowogrodzkiej, boisku zielonym przy Placówce lub w sali tenisowej, siłowni i świetlicy, raz w tygodniu w zależności od wybranej dyscypliny sportowej w wymiarze dwóch jednostek lekcyjnych.

2. Zajęcia terapeutyczno-teatralne

Program realizowany był ze wszystkimi wychowankami Placówki Opiekuńczo Wychowawczej, którzy bardzo chętnie brali czynny udział w zajęciach koła teatralnego. Celem zajęć była minimalizacja zagrożeń związanych z eskalacją agresji i przemocy wśród naszych wychowanków poprzez udział w zajęciach teatralnych o charakterze terapeutycznym. Zajęcia kształtowały właściwą postawę uczestników pełnych ambicji i chęci do pokonywania własnych słabości, rozwijały umiejętności wypowiadania się mówienia tekstu, wdrażały do zgodnej pracy w grupie, kształtowały dobre relacje między uczestnikami. Podczas spotkań

wychowankowie rozwijali percepcję i ekspresję twórczą, byli stymulowani do wyobraźni i twórczego myślenia. Efektem finalnym był udział w konkursie recytatorskim poetyckie inspiracje „Jan Leończuk-poeta Podlasia” (wychowanka placówki zdobyła I miejsce oraz wyrecytowała Grand Prix Konkursu), oraz przygotowanie uroczystej Wigilii z przedstawieniem pt. „Moje Boże Narodzenie”.

3. Zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne

Zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne realizowane w ramach programu „Poznaję, działam- tworzę siebie” były ukierunkowane na przybliżenie uczestnikom wiedzy dotyczącej substancji psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol i narkotyki. Celem zajęć było przepracowanie schematów myślowych i stereotypów związanych z sięganiem po środki psychostymulujące . W jego wyniku młodzież zdobyła wiedzę na temat zachowań ryzykownych oraz zapoznała się z konstruktywnymi sposobami radzenia sobie z nałogowym myśleniem.

4. Zajęcia integracyjne

W dniu 26 czerwca 2012r. odbył się **Turniej Strzelecki** Województwa Podlaskiego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w fortach Piątynica. Młodzież z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży wyjechała na wycieczkę edukacyjną: „Poznajemy początki państwa Polskiego”. W programie mieli zwiedzanie Gniezna, głównego grodu Państwa Polan: Wzgórze Lecha, Katedrę zbudowaną przez Mieszka I z relikwiami Świętego Wojciecha oraz zwiedzanie Muzeum Archeologicznego prasłowiańskiej osady w Biskupinie gdzie była możliwość przejazdu kolejką wąskotorową do Wenecji-siedziby Diabła Weneckiego. Ponadto dzieci miały zajęcia manualne- lepienie garnków w glinie łącznie z pogadanką o życiu w Pałukach w dawnych czasach oraz wizytę w Gospodarstwie Rybackim gdzie uczyli się rozpoznawać gatunki ryb, metody połowu i sprzęt rybacki z różnych lat-nawet tych bardzo odległych. Ostatniego dnia w kruszwicy zwiedzili Mysią Wieżę oraz odbył się rejs statkiem po jeziorze Gopło. Wracając do domu zajechaliśmy do Torunia zwiedzić piękną starówkę „na sam koniec dzieci skorzystały z zajęć ruchowych na parku linowym na tzw. Barbarce”. Wycieczka była udana, pełna wiedzy historycznej i innych ciekawostek.

Istotną rolę przy realizowaniu Strategii rozwiązywania problemów społecznych odgrywa również **Komenda Miejskiej Policji w Łomży**.

Szczególnie ważną grupą adresatów w policyjnej profilaktyce stanowią dzieci i młodzież, gdzie poprzez wczesne i konsekwentne oddziaływanie na ich świadomość kształtuje się poprawność postaw, co z pewnością w dużej mierze ma wpływ na poprawę poziomu bezpieczeństwa młodego pokolenia.

Komenda Miejska Policji w Łomży wspólnie z lokalnymi instytucjami i organizacjami od lat realizowała szereg długofalowych programów, działań i konkursów profilaktycznych skierowanych właśnie do tej grupy odbiorców. Prowadzone były również działania edukacyjne, informacyjne, ale także alternatywne skierowane do wszystkich grup wiekowych.

Funkcjonariusze KMP w Łomży prowadzili liczne szkolenia wśród kadry pedagogicznej szkół i przedszkoli oraz uczestniczyli w szkolnych zebraniach rodziców, wskazując główne zagrożenia dzieci i młodzieży, ich przyczyny, środki zaradcze, jak też działania pomocowe. Działania profilaktyczne podjęte przez KMP w Łomży w roku 2012 zmierzały do osiągnięcia oczekiwanej skuteczności w zakresie ograniczenia zagrożeń łomżyńskiej społeczności, w tym także podnoszących poziom bezpieczeństwa w szkołach i placówkach szkolnych.

Zgodnie z realizacją Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży KMP w Łomży zrealizowała m.in.: program profilaktyczny „Bezpieczne wakacje”, którego celem było przede wszystkim ograniczenie tragicznych zdarzeń z udziałem dzieci w okresie wakacji, przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznego wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych, inspirowanie młodego pokolenia do aktywnego wypoczynku - wolnego od używek i zachowań agresywnych, a także podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności współodpowiedzialności osób dorosłych za bezpieczeństwo dzieci. W ramach tych działań wspólnie z szeregiem innych podmiotów pozapolicyjnych przeprowadzono 53 spotkań edukacyjnych, w których uczestniczyło łącznie 3372 osób, głównie dzieci i młodzieży. Organizowano je w szkołach oraz miejscach zbiorowego wypoczynku dzieci i młodzieży, także podczas letnich szkół bezpieczeństwa.

W ramach programu „*Bezpieczne ferie*” przeprowadzono ogółem 37 spotkań edukacyjnych, w których uczestniczyło 1957 dzieci i młodzieży oraz ich opiekunowie.

Policjanci realizowali także program „Bezpieczna droga do szkoły/domu”, którego zasadniczym celem była poprawa poziomu bezpieczeństwa w drodze do szkoły/domu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz uaktywnienie dzieci i młodzieży, ich rodziców i opiekunów. W ramach realizacji programu między innymi: przed rozpoczęciem

roku szkolnego dokonano lustracji infrastruktury drogowej oraz oznakowania dróg w rejonach szkół, a także sprawdzono stan techniczny gimbusów i autobusów świadczących usługi na rzecz szkół. Przeprowadzono łącznie 72 spotkań w szkołach podstawowych i gimnazjach z terenu Łomży i powiatu łomżyńskiego, których tematyka dotyczyła elementarnych zasad bezpieczeństwa, w tym także w ruchu drogowego. Spotkania te propagowały postawy sprzyjające unikaniu niebezpieczeństw typowych w drodze do szkoły i ze szkoły. Uczestniczyły w nich 3138 dzieci i młodzieży. Podczas spotkań rozdysponowano 1110 elementów odblaskowych oraz plany lekcji i zakładki opatrzone hasłami dotyczącymi bezpiecznych zachowań.

Policyjnymi działaniami profilaktycznymi objęta była także starsza młodzież poprzez realizację programu „*Twoje Życie – Twój Wybór*”, którego głównym celem było ograniczenie zagrożeń młodzieży wynikających z faktu podjęcia pracy za granicą oraz działalności przestępczej firm i osób, pośredników na rynku pracy, ugruntowanie wśród młodzieży skutecznych mechanizmów obronnych wobec negatywnych zjawisk społecznych. W trakcie realizacji programu między innymi: przeprowadzono spotkania edukacyjno-informacyjne z młodzieżą szkół średnich, podczas których przekazano wiedzę i porady w zakresie unikania zagrożeń w przedmiotowym zakresie. W spotkaniach tych rozdysponowano ulotki dotyczące wyżej wymienionej tematyki przekazując je uczniom oraz pedagogom szkolnym.

W 2012 r. ramach programu „*Stop Patologiom*” Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Łomży realizował Kampanię Społeczną pn. „*Łomżyńscy Kibice-Wzorowi Kibice*”, która swoimi celami realizowała założenia ogólnopolskiego programu „*Razem Bezpieczniej*” dotyczące „obszaru bezpieczeństwa w miejscu publicznym”.

Celem kampanii była widoczna potrzeba zwiększenia działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu odpowiedzialności prawnej zarówno osób dorosłych, jak i małoletnich, jak również zwiększenie świadomości prawnej organizatorów imprez sportowych, zwłaszcza w szczególnym dla Polski roku, ze względu na organizację międzynarodowych rozgrywek w ramach Euro 2012.

Program kampanii przewidywał między innymi przeprowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych. W trakcie prelekcji poruszane były zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa podczas imprez masowych, w szczególności meczów piłki nożnej, mające na celu wypracowanie właściwych zachowań wśród młodzieży. Szczególnie ważne było, aby młodzi ludzie mieli świadomość tego, jak nie powodować zagrożeń lub nie stać się ich ofiarą.

W ramach przedsięwzięcia łomżyńska Policja, przy współpracy z MOSIR w Łomży w dniu 21 marca 2012 roku („dzień wagarowicza”) w Hali Olimpijczyków Polskich przy Szkole Podstawowej nr 9 w Łomży zorganizowali halowy turniej piłki nożnej dla młodzieży szkół średnich.

Ideą i celem zawodów było wdrożenie wśród młodzieży prawidłowej postawy kibica, propagowanie partnerskiego zachowania na imprezach masowych oraz doskonalenie zasad i przepisów obowiązujących na obiektach sportowych oraz zwiększenie świadomości prawnej. Podczas trwania turnieju wśród zgromadzonej publiczności przeprowadzono kolportaż ulotek i plakatów o tematyce związanej z bezpieczeństwem masowych imprez sportowych.

Jako partnera kampanii zaproszono Grupę Ratowniczą przy Stowarzyszeniu Pomocy Rodzinom Nadzieja, która zabezpieczy zaplecze medyczne turnieju. Ponadto nawiązano współpracę ze szkołą językową Linguo w Łomży w ramach ich projektu „ask me - happy to help”, dzięki której możliwe było przetłumaczenie przepisów zawartych w treści ulotki na języki angielski i rosyjski. Mając na uwadze fakt, iż w związku z Euro 2012 przez powiat łomżyński będą przemieszczać się kibice, w tym również z zagranicy, kolportaż ulotek przeprowadzono w punktach informacyjnych, hotelach, stacjach benzynowych i innych punktach gdzie odbywał się wzmożony ruch turystyczny.

O wsparcie merytoryczne przedsięwzięcia zwróciliśmy się do Kuratorium Oświaty w Białymstoku Delegatury w Łomży, a honorowy patronat nad kampanią objęli Prezydent Miasta Łomży oraz Starosta Łomżyński.

Ponadto Komenda Miejska Policji w Łomży zorganizowała i przeprowadziła spotkania z młodzieżą gimnazjalną i licealną ze szkół miasta i powiatu. Tematyka spotkań dotyczyła konsekwencji prawnej nieletnich. W cyklu 37 spotkań uczestniczyło łącznie 2072 uczniów oraz nauczyciele. W ramach współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi pozyskano środki na wydruk i zakup materiałów profilaktycznych, pozyskano 2459 szt. elementów odblaskowych za kwotę 2800 zł, które rozdysponowano wśród dzieci szkół podstawowych. Do współpracy w tym zakresie przyłączyły się samorzady miasta i powiatu łomżyńskiego.

Ponadto w zakresie profilaktyki dzieci i młodzieży rozpowszechniono wśród uczniów szkół podczas realizacji programów i działań profilaktycznych materiały instruktarzowo- edukacyjne (zakładki, plany lekcji, ulotki i plakaty). Dzielnicy oraz specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz policjanci Zespołu ds. Nieletnich, Wydziału do Walki z Przestępczością Narkotykową KMP w Łomży utrzymywali bieżące kontakty z kierownictwem szkół oraz pedagogami, w ramach których wspólnie rozwiązywali

problemy w zakresie zagrożeń przestępczością i zjawiskami patologii społecznej pojawiającym się w środowisku uczniowskim. Wystosowano pisma do dyrekcji wszystkich szkół i placówek oświatowych na terenie miasta i powiatu łomżyńskiego celem nawiązania dalszej współpracy i uaktualnienia danych osób z ramienia KMP w Łomży zajmujących się problematyką osób nieletnich. Kilkunastokrotnie prowadzone były szkolenia dla nauczycieli i kadry pedagogicznej szkół ponadpodstawowych i burs szkolnych dotyczące problematyki zagrożeń narkotykowych wśród młodzieży jak również procedur postępowania nauczycieli w zakresie narkotyków i alkoholu z udziałem uczniów.

W minionym roku w KMP w Łomży również położono nacisk na wewnętrzne szkolenie funkcjonariuszy, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu wyeliminowania jakichkolwiek nieprawidłowości w zakresie rejestracji i przekształcania już wprowadzonych Niebieskich Kart. Wydział Prewencji zorganizował szkolenie dla policjantów na które zaproszono przedstawiciela Wydziału Kryminalnego KWP Białystok realizującego szkolenie.

W związku ze zmianą przepisów, i wprowadzeniu nowych druków Niebieskich Kart oraz nowego obiegu dokumentacji z tym związanej przeprowadzono szkolenie dla policjantów Wydziału Prewencji .

Ponadto :

- Policjanci brali udział w warsztatach, kampaniach i szkoleniach organizowanych przez KWP Białystok, jak również instytucje pozapolicyjne m.in.:

-Kampania Białej Wstążki „ Mężczyźni przeciw przemocy wobec kobiet” i kampanii 16 Dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć.

- Policjanci z Wydziałów Prewencji, Kryminalnego oraz Dzielnicowi wzięli udział w szkoleniu „Nowe zadania i obowiązki samorządów wynikające z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”. Szkolenie organizowane było przez Urząd Miejski w Łomży.

-Włączono się w kampanię „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw” poprzez: umieszczenie informacji na str. internetowej jednostki, zorganizowanie dyżurów policjantów w KMP w Łomży, rozdawano ulotki oraz materiały informacyjno-edukacyjne.

-Prowadząc bieżącą współpracę z kadrami pedagogicznymi szkół podjęto działania ukierunkowane na ujawnianie przypadków krzywdzenia dziecka, przemocy w rodzinie oraz właściwą reakcję szkoły. Uczestniczono w posiedzeniach Zespołu do Spraw Oceny Okresowej Dziecka organizowanej przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo Wychowawczą w Łomży.

-Policjanci KMP w Łomży wielokrotnie brali udział w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz Grup Roboczych.

Jednocześnie informuję, że w/w programy realizowane są przez łomżyńską Policję cyklicznie od wielu lat i kontynuowane będą także w roku 2013. Działania prowadzone są dla osób z różnych grup wiekowych, w większości wzbogacane przez liczne materiały edukacyjno- informacyjne i przekazywane podczas ich realizacji.

W związku z tym konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych w budżecie miasta na ich pozyskanie.

Organizacja opieki zastępczej

W Łomży powołano Centrum Pieczy Zastępczej, która realizuje zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. CPZ realizuje także niektóre zadania dla powiatu Łomżyńskiego w drodze podpisanego porozumienia.

W 2012r. opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej objęto 4 rodziny zawodowe, i 9 rodzin nie zawodowych, w których łącznie przebywało 33 dzieci. W rodzinach zawodowych w 2012r umieszczono 12 dzieci i 12 w rodzinach niezawodowych. Wszystkie dzieci umieszczone były na mocy Postanowienia Sądu Rodzinnego. CPZ wnioskowało o uregulowanie sytuacji prawnej. 15 dzieci zgłoszono do adopcji, a 12 zostało przysposobionych.

Centrum Pieczy Zastępczej szkoliło nowych kandydatów na rodziny zastępcze, oraz prowadziło szkolenia doszkalające dla pracujących od kilku lat rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych.

W CPZ zatrudnieni są asystenci rodziny, którym pracownicy MOPS i kuratorzy sądowi zlecają do opieki rodziny z problemami wychowawczymi. Opieką asystentów objęto było 44 rodziny.

W 2012r z rodzinnej opieki zastępczej powróciło do domu rodzinnego 3 dzieci, 1 dziecko z powodu pogłębiającego się upośledzenia umieszczono w DPS, jeden wychowanek usamodzielniał się. CPZ wspólnie ze Stowarzyszeniem Edukacyjno-Pomocowym EMPATIA w Łomży zorganizowało wypoczynek wakacyjny dla 15 dzieci z rodzin zastępczych oraz spotkania okolicznościowe z okazji Dnia Dziecka i Wieczór wigilijny.

Wsparciem dla rodzin jest również ustawa o świadczeniach rodzinnych, którą realizuje Referat Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta w Łomży.

Świadczenia rodzinne pobierało **3268 rodzin**. Na zasiłki rodzinne z dodatkami wypłacono 60 984 świadczeń na kwotę 168 490,00 zł, z tego :

1. zasiłki rodzinne 46 274 świadczeń na kwotę 4 033 565,00 zł,
2. dodatki do zasiłku rodzinnego 14 710 świadczeń na kwotę 2 134 925 zł

w tym: z tytułu:

- * urodzenia dziecka 248 świadczeń na kwotę 248 000,00 zł,
- * opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego 1433 świadczenia na kwotę 560 295,00 zł,
- * samotnego wychowywania dziecka 2565 świadczeń na kwotę 441 890,00 zł,
- * kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 1957 świadczeń na kwotę 150 960,00 zł,
- * rozpoczęcia roku szkolnego 264 600,00zł, liczba świadczeń 54
- * wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej 464 560,00zł, liczba świadczeń –5807

Na zasiłki pielęgnacyjne wypłacono 17 625 świadczeń na kwotę 2 696 625,00 a na świadczenia pielęgnacyjne 3243 świadczeń na kwotę 1 682 098,00 zł.

Z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka skorzystało 562 rodziny na kwotę 562 000,00 zł

Ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 331 rodzin. Wypłacono 6190 świadczeń na kwotę 2 158 323,00 zł.

Liczba dłużników alimentacyjnych w mieście wynosiła 245 osób.

Osoby, które mają utrudniony dostęp do internetu, np. osoby o niskich dochodach, mieszkający w rodzinie wielodzietnej lub osoby niepełnosprawne od 2012r do chwili obecnej biorą udział w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka

Działanie 8.3

"Stop wykluczeniu cyfrowemu w mieście Łomża"

2. Stypendia i zasiłki szkolne:

Okres IX 2012 do IV 2013

Stypendia szkolne:

912 osób po 160 zł miesięcznie - wydatkowano kwotę 546.080 zł w okresie IX-XII 2012 roku.

914 osób po 140 zł miesięcznie - wydatkowano kwotę 506.940 zł w okresie od I-IV 2013 roku.

Zasiłki szkolne:

8 osób po 300 zł - wydatkowano kwotę 2400 zł w okresie od IX-XII 2012 r.

3 osób po 300 zł - wydatkowano kwotę 900 zł w okresie od I-IV 2013 r.

III. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem

„ Wykluczenie społeczne to sytuacja umożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób”³

Bardzo podatną grupą na wykluczenie społeczne są osoby bezrobotne.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pomocy bezrobotnym prowadzone były w dwóch kierunkach:

1. zapewnienie środków utrzymania umożliwiających przetrwanie trudnego okresu pozostawania bez pracy,
2. aktywizacja osób bezrobotnych mających na celu wyjście z sytuacji bezrobocia.

Praca socjalna wobec każdej osoby bezrobotnej, ukierunkowana jest na:

- doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia,
- zmianę obrazu siebie oraz ukształtowanie właściwej postawy, prezentowanej na rynku pracy.

Dużym wsparciem dla osób bezrobotnych była realizacja projektu systemowego „EFS- Nowa droga do sukcesu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Cel główny projektu „EFS- Nowa droga do sukcesu” to zwiększenie szans na rynku pracy osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo z Łomży oraz ich integracja z otoczeniem. Cele szczegółowe projektu to zwiększenie kwalifikacji zawodowych, zdobycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy, zwiększenie kompetencji życiowych i umiejętności

---

³ Problemy definicyjne zjawiska wykluczenia Raport Grupy nr 2 Zespołu Zadaniowego ds. Reintegracji Społecznej MGPIPS, Warszawa 2003, s.17

umożliwiających powrót do życia społecznego uczestników projektu oraz upowszechnienie form aktywnej integracji i pracy socjalnej.

Projekt dotyczył działania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Okres realizacji projektu od 01.02.2012r do 31.12.2012r. i był skierowany do osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Łomży, zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, o niskich kwalifikacjach zawodowych oraz osób niepełnosprawnych.

Aktywną integracją w ramach projektu „EFS- Nowa droga do sukcesu” w 2012r objęto 112 uczestników.

Działania aktywnej integracji:

1. Warsztaty z psychologiem w zakresie budowania motywacji do podjęcia pracy, zwiększenia zaradności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, zwiększenia samooceny. Uczestnicy jak i osoby z otoczenia korzystali również z porady indywidualnych psychologa.
2. Doradztwo zawodowe w zakresie odkrywania predyspozycji do wykonywania określonej pracy, możliwościach zatrudnienia, poznania nowych technik i metod poszukiwania pracy, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.
Odbływały się także spotkania indywidualne z doradcą zawodowym w zależności od potrzeb klientów.
3. Warsztaty zarządzania budżetem dotyczyły racjonalnego dysponowania pieniędzmi, długofalowego planowania finansów domowych, systematyczności w oszczędzaniu, poznania zarządzania w sytuacjach kryzysowych, racjonalnego pożyczania.
4. Zajęcia z prawnikiem z zakresu prawa pracy, rodzinnego, cywilnego, karnego a także porady indywidualne w zależności od potrzeb
5. Zajęcia profilaktyczne ze specjalistą terapii uzależnień w celu nabycia wiedzy o uzależnieniach i promocji zdrowia.

Uczestnicy podczas warsztatów zarządzania budżetem.

Szkolenia zawodowe:

- obsługa kasy fiskalnej dla 17 osób
- opiekun osób starszych dla 15 osób
- murarz dla 8osób
- florysta dla 13 osób
- stylizacja paznokci dla 10 osób
- kurs prawa jazdy dla 10 osób,
- asystent rodziny dla 13osób
- kucharz dla 20 osób
- opiekun dzieci dla 15 osób
- wózek jezdniowy dla 11 osób
- stylizacja paznokci dla 10 osób
- język angielski dla 20 osób.

Szkolenie zawodowe-obsługa kasy fiskalnej.

Ponadto 100 osób (w tym dzieci) wzięło udział w Warsztatach wyjazdowych z komunikacji w rodzinie.

Zajęcia dla dzieci podczas warsztatów z komunikacji w rodzinie.

W ramach projektu „EFS- Nowa droga do sukcesu” zorganizowane zostały dwa wyjazdy integracyjne do Warszawy. Uczestnicy zwiedzili Pałac Wilanowski oraz Pałac Łazienkowski. Obejrzelik także spektakl w Teatrze Kwadrat pt „ Benek czyli upiór w moherze” i spektakl w Teatrze Żydowskim pt. „ Dla mnie bomba”.

Uczestnicy projektu –wycieczka do Palacu w Wilanowie w Warszawie.

Dla uczestników projektu „EFS- Nowa droga do sukcesu” dla 116 osób przyznane zostały zasiłki celowe na kwotę 65 105 zł. Dla 39 dzieci uczestników zostało opłacone przedszkole na czas realizacji projektu oraz dla dwóch uczestniczek opłacano chesne za naukę w szkole ponadgimnazjalnej.

Przez cały czas realizacji projektu prowadzona była praca socjalna w miejscu zamieszkania z uczestnikami projektu i ich rodzinami. Zostały podpisane kontrakty socjalne określające sposób współdziałania beneficjentów z pracownikiem socjalnym w zakresie rozwiązywania osobistych problemów i przezwyciężania trudnych sytuacji.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych udzielił wsparcia dla **25 osób bezrobotnych** korzystających z pomocy finansowej MOPS.

Prace społecznie użyteczne wykonywane były :

- MPGKiM – 5 osób,
- MOPS – 19 osób,
- PCK – 1 osoba.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w 2012 roku realizował zadania dotyczące aktywizacji bezrobotnych przy udziale środków Funduszu Pracy oraz środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2012 roku wszystkim urzędem pracy w Polsce, w tym i PUP w Łomży, przyznano mniejsze środki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu aniżeli w latach 2009 i 2010.

Otrzymane środki z Funduszu Pracy i EFS

Lp.	Rok	Programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej			
		Fundusz Pracy	EFS "Nowe Perspektywy"		Razem
			Kwota dofinansowania	Wkład własny z Funduszu Pracy	
1.	2009r.	10 583 100,00	3 508 715,00	619 185,00	14 711 000,00
2.	2010r.	12 582 000,00	4 093 400,00	642 400,00	17 317 800,00
3.	2011r.	3 614 400,00	1 819 800,00	281 100,00	5 715 300,00
4.	2012r.	7 543 700,00	2 147 400,00	339 300,00	10 030 400,00

W 2012r. budżet na aktywne formy Urzędu zwiększył się o 57% w porównaniu do poprzedniego roku, ale nadal był mniejszy w stosunku do 2010r., a co za tym idzie, mniej bezrobotnych i pracodawców otrzymało pomoc. Limit Funduszu Pracy na rok 2012 przyznany Powiatowemu Urzędowi Pracy w Łomży określił wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na kwotę 10.030.400,00 zł., na którą składały się następujące środki:

- 3.988,0 tys. zł. – z Funduszu Pracy – tzw. algorytm (zaktywizowano 697 bezrobotnych).
- 2.147,4 tys. zł. – z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektu systemowego „Nowe Perspektywy”(zaktywizowano 314 bezrobotnych).
- 3.895,0 tys. zł. – z rezerwy Ministra na realizację programów konkursowych związanych z aktywizacją bezrobotnych: "30 -", „50+", "Art. 49" , "Samodzielnie w przyszłość", "Zacznij jeszcze raz", "Start do kariery", "Aktywni po latach", "Start w przedsiębiorczość", "Motywacja, aktywność, praca", "Rozwiń skrzydła swojej kariery" (zaktywizowano 582 bezrobotnych).

W ramach otrzymanych środków Powiatowy Urząd Pracy w Łomży skierował w 2012 roku łącznie 1593 bezrobotnych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w tym zamieszkałych na terenie Miasta Łomży 921 osób, co stanowi 57,8% wszystkich

skierowanych i 672 osoby z powiatu łomżyńskiego, co stanowi 42,2% wszystkich skierowanych.

W 2012 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łomży na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wydatkował 9.840.495,63 zł. ze środków Funduszu Pracy oraz 778.869,68 zł. na tzw. wydatki fakultatywne. Wydatki Funduszu Pracy na zasiłki i świadczenia dla bezrobotnych (wraz z pochodnymi) wyniosły w 2012 roku 9.338.053,15 zł. Ogółem w 2012 roku Urząd ze środków Funduszu Pracy wydatkował na formy aktywne i pasywne przeciwdziałania bezrobociu 19.957.418,46 zł.

Powyższe środki dotyczą działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na całym obszarze jego działania. Nie prowadzi się oddzielnych rejestrów wydatków w rozbiciu na obsługiwane gminy.

Tabela Nr 1.

Poziom i struktura środków Funduszu Pracy wydatkowanych przez PUP w Łomży w 2012 roku na aktywne formy przeciwdziałania i łagodzenia skutków bezrobocia

Kategoria wydatków	OGÓLEM			
	Osoby		Budżet projektu ogółem	Wydatkowano do 31.12.2012r.
	Limit	wg podpisanych umów i przelanych środków do 31.12.2012r.		
1. Szkolenie	117	124	280 731,00	279 947,25
2. Staż	508	614	3 100 096,00	3 076 247,81
3. Prace interwencyjne	157	206	661 904,00	659 521,02
4. Roboty publiczne	189	224	1 390 973,00	1 372 100,19
5. Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy	117	143	2 101 500,00	1 993 117,00
6. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	131	131	2 412 096,00	2 379 318,94
7. Prace społecznie użyteczne	40	146	59 600,00	57 013,92
8. Zwrot składki ZUS dla spółdzielni socjalnych	5	5	23 500,00	23 229,50
KOSZTY OGÓLEM	1 264	1 593	10 030 400,00	9 840 495,63

Źródło: Sprawozdania finansowe MPiPS – 02 za grudzień 2012r., obliczenia własne.

**PROGRAMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
REALIZOWANE W 2012 ROKU I OCENA EFEKTÓW ICH REALIZACJI**

1. Projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

„Nowe Perspektywy”

Projekt „Nowe Perspektywy” w 2012r. był kontynuacją projektu z 2008r., 2009r., 2010r. i 2011r. Jest to projekt systemowy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich;

Okres realizacji: 01.01.2012r. – 31.12.2012r.

Całkowita wartość projektu w 2012r.– 3 058 516,00 zł.

Kwota dofinansowania z EFS – 2 147 400,00 zł.

Główny cel projektu: Zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych.

Zakładane cele projektu:

- wsparcie bezrobotnych w pozyskaniu miejsc pracy,
- zdobycie doświadczenia zawodowego i praktycznego w miejscu pracy,
- nabycie kwalifikacji zawodowych odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy,
- promowanie przedsiębiorczości oraz wsparcie w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- zwiększenie aktywności na rynku pracy poprzez wskazanie właściwych metod w poszukiwaniu pracy oraz samo promocję.

Grupa docelowa projektu: Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Łomży, a przede wszystkim osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Formy wsparcia wobec skierowanych bezrobotnych

1. prace interwencyjne – 73
2. staż – 185
3. szkolenia – 30
4. środki na podjęcie działalności gospodarczej – 60.

W projekcie uczestniczyło ogółem 321 osób (314 osobom udzielono wsparcia finansowego), 27 osób brało udział w dwóch formach – w szkoleniu i po ukończeniu szkolenia otrzymało środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

„Podniesienie jakości usług rynku pracy”

PUP w Łomży przystąpił w 2012 roku do kontynuacji Projektu **„Podniesienie jakości usług rynku pracy”** współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Celem głównym projektu było wsparcie Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Cele szczegółowe to:

1. wsparcie rozwoju potencjału instytucjonalnego Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży poprzez zatrudnienie doradców zawodowych i pośredników pracy,
2. podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zajmujących się aktywizacją zawodową osób bezrobotnych.

Grupą docelową projektu były osoby zatrudnione na stanowiskach doradców zawodowych i pośredników pracy.

Okres realizacji - 01.01.2012r. - 31.12.2012r.

W ramach projektu kontynuowano zatrudnienie 2 doradców zawodowych i 2 pośredników pracy.

Wartość projektu w 2012 roku: 227 812,79 zł.

Podkonkurs nr 1/POKL/6.1.1/3/2011

„Postaw na siebie”

W 2012r. PUP w Łomży kontynuował realizację projektu konkursowego **„Postaw na siebie”** finansowanego w całości przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;

Okres realizacji projektu - 01.09.2011r. – 30.06.2013r.

Całkowita wartość projektu – 529 938,00 zł.

Kwota dofinansowania z EFS – 404 802,00 zł.

W ramach przedmiotowych konkursów był realizowany następujący typ projektu: realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:

- a) pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe;
- b) staże/praktyki zawodowe;
- c) subsydiowanie zatrudnienia.

Ten typ projektu był objęty szczegółowym kryterium dostępu. Warunkiem jego spełnienia było: zastosowanie w odniesieniu do każdego uczestnika projektu wsparcia w formie pośrednictwa pracy i/lub poradnictwa zawodowego (poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania) oraz jednocześnie w co najmniej jednej z form wymienionych w pkt.: b, c, d.

Kryterium strategicznym było – co najmniej 30% grupy docelowej zostanie objęte wsparciem ukierunkowanym na tzw. zielone miejsca pracy.

W przypadku kryterium dotyczącego zatrudnienia okres zatrudnienia wynikający z umowy o pracę, czy też umowy cywilno-prawnej musi obejmować co najmniej 3 miesiące, przy czym możliwym jest aby okres zatrudnienia wykraczał poza okres realizacji projektu, lecz koniecznym jest uzyskanie zatrudnienia poprzez zawarcie stosownych umów w okresie realizacji operacji.

Główny cel projektu: Zwiększenie szans na zatrudnienie 30 osób bezrobotnych z PUP w Łomży.

Cele szczegółowe projektu: 1. Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych.

2. Zdobywanie doświadczenia zawodowego przez osoby bezrobotne

Aktywizacja 30 osób w następujących formach:

- zajęcia aktywizacyjne – 30 osób,
- staż 30 osób,
- prace interwencyjne – 15 osób.

W 2011r. i w 2012r. w projekcie uczestniczyło ogółem 32 osoby (31 osobom udzielono wsparcia finansowego).

Podkonkurs nr 1/POKL/6.1.1/2/2011

„Uwierz w swoje możliwości”

W 2012r. PUP w Łomży kontynuował realizację projektu konkursowego „**Uwierz w swoje możliwości**” finansowanego w całości przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;

Okres realizacji projektu - 01.09.2011r. – 30.06.2013r.

Całkowita wartość projektu – 309 321,00 zł.

Kwota dofinansowania z EFS – 252 441,00 zł.

W ramach przedmiotowego konkursu realizowany był następujący typ projektu: realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:

- a) pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe;
- b) staże/praktyki zawodowe;
- c) subsydiowanie zatrudnienia.

Kryterium strategicznym jest – co najmniej 30% grupy docelowej zostanie objęte wsparciem ukierunkowanym na tzw. zielone miejsca pracy.

W przypadku kryterium dotyczącego zatrudnienia okres zatrudnienia wynikający z umowy o pracę, czy też umowy cywilno-prawnej musi obejmować co najmniej 3 miesiące, przy czym możliwym jest aby okres zatrudnienia wykraczał poza okres realizacji projektu, lecz koniecznym jest uzyskanie zatrudnienia poprzez zawarcie stosownych umów w okresie realizacji operacji.

Główny cel projektu: Zwiększenie szans na zatrudnienie 15 osób bezrobotnych po 50 roku życia z PUP w Łomży.

Aktywizacja 15 osób w następujących formach:

- zajęcia aktywizacyjne – 15 osób,
- staż 15 osób,
- prace interwencyjne – 15 osób.

W 2011r. i w 2012r. w projekcie uczestniczyło ogółem 17 osób (15 osobom udzielono wsparcie finansowe).

Konkursowe programy specjalne

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w maju 2012r. pozyskał w ramach programów specjalnych dodatkowe środki na aktywizację bezrobotnych do 30 roku życia („Rozwiń skrzydła swojej kariery”) i powyżej 50 roku życia („Motywacja, aktywność praca”). Oba te programy realizowane były wspólnie z urzędami pracy w Zambrowie, Kolnie, Grajewie i Mońkach.

„Rozwiń skrzydła swojej kariery”

Celem programu była aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia powiatów: łomżyńskiego, zambrowskiego, kolneńskiego, grajewskiego i monieckiego poprzez umożliwienie zdobycia nowych kwalifikacji, umiejętności zawodowych oraz doświadczenia zawodowego, które podniosą ich konkurencyjność na rynku pracy i

doprowadzą do podjęcia zatrudnienia bądź samozatrudnienia oraz zwiększą mobilność na lokalnym rynku pracy. W trakcie realizacji projektu została uwzględniona zasada równości szans w kontekście równego dostępu kobiet i mężczyzn do działań w nim oferowanych.

PUP w Łomży w dniu 28.03.2012 r. podpisał porozumienie z Łomżyńską Izbą Przemysłowo-Handlową oraz Cechem Rzemieślników i innych Przedsiębiorców w Łomży w sprawie współpracy przy realizacji programu. Powyższe instytucje zobowiązały się do:

- rekomendacji pracodawców zainteresowanych zorganizowaniem staży dla uczestników programu specjalnego,
- rekomendacji pracodawców zainteresowanych otrzymaniem refundacji na doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy.

Rekomendowani przez Łomżyńską Izbę Przemysłowo – Handlową oraz Cech Rzemieślników i innych Przedsiębiorców w Łomży pracodawcy, po zakończeniu finansowania przez PUP w Łomży, zobowiązali się do zatrudnienia w ramach własnych środków:

- na okres co najmniej 3 m-cy osób bezrobotnych po zakończonym stażu,
- na okres co najmniej 24 m-cy osób bezrobotnych skierowanych na doposażone/wyposażone stanowisko pracy.

Program specjalny „Rozwiń skrzydła swojej kariery” przewidywał następujące wsparcie dla jego uczestników:

1. Pośrednictwo pracy dla 61 os. – wsparcie uczestników programu przez pośredników pracy w trakcie poszukiwania pracy, pozyskiwanie ofert pracy oraz adaptacja uczestnika w miejscu pracy.
2. Poradnictwo zawodowe dla 61 os. - każda osoba biorąca udział w Programie Specjalnym spotkała się z doradcą zawodowym PUP w celu rozpoznania potrzeb zawodowych klienta.
3. Nagranie Video CV dla 8 os. - ta forma wsparcia była realizowana przy współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Białymstoku Oddział Terenowy w Łomży. Celem było stworzenie grupie zainteresowanych beneficjentów nowoczesnego CV w formie filmu video.
4. Staż dla 39 os. - staże mają na celu zdobycie doświadczenia zawodowego i zaprezentowanie się potencjalnemu pracodawcy.

Dodatkowym elementem specyficznym były także premie dla pracodawców w wysokości 1500 zł za zatrudnienie osoby bezrobotnej po zakończonym stażu (podstawa wypłaty premii - umowa o pracę, na co najmniej 3 miesiące). Takie dodatkowe wsparcie pozwoliło na przynajmniej częściowe pokrycie kosztów zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

5. Szkolenie „ABC Przedsiębiorczości” dla 13 os. - dla uczestników programu specjalnego, planujących samozatrudnienie i ubiegających się o środki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej, zostało zorganizowane szkolenie: „ABC przedsiębiorczości”. Powyższe szkolenie pozwoliło na uzyskanie wiedzy z zagadnień dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej tj. rejestracja działalności, zarządzanie finansami w małej firmie, dokumentacja finansowa, obowiązki firmy wobec ZUS-u i US, BHP dla pracodawców, obsługa kas fiskalnych. Tego rodzaju wsparcie zwiększa szanse nowopowstałej firmy na sukces. Usługę wykonała zewnętrzna firma szkoleniowa. W okresie prowadzenia zajęć, dla osób spoza miejsca odbywania szkolenia, zapewniono zwrot kosztów dojazdu.

- a) Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 13 os. w wysokości 20 000 zł - środki na podjęcie działalności gospodarczej pozwoliły osobom bezrobotnym na podjęcie samozatrudnienia, a tym samym stworzenie nowych miejsc pracy na rynku pracy. Dodatkowo osoba bezrobotna otrzymująca środki na podjęcie działalności gospodarczej mogła ubiegać się o zwrot zapłaconego ZUS-u przez okres pierwszych 3 m-cy prowadzenia działalności gospodarczej w wysokości do 500 zł.
- b) Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy dla 9 os. w wysokości 20 000 zł – doposażenie / wyposażenie stanowisk pracy u pracodawców jest pomocą zarówno dla pracodawcy, który uzyska środki na stworzenie nowego stanowiska pracy jak również dla osoby bezrobotnej, która została zatrudniona w ramach umowy o pracę. Ponadto osoby kierowane na doposażone / wyposażone stanowisko pracy otrzymały jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 250 zł na zakup rzeczy lub usługi ułatwiającej wdrożenie do pracy (np. odzież robocza, zakup eleganckiej odzieży do pracy, fryzjer).

Okres realizacji programu:

31.05.2012 r. – 31.12.2012 r.

Przewidywane efekty:

W ramach projektu:

- 72 % uczestników po zakończeniu udziału w projekcie miało uzyskać zatrudnienie.

Przyznana kwota ze środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra: **759 270,00 zł**

Bieżące monitorowanie postępu realizacji projektu umożliwiło dostosowanie środków do aktualnych potrzeb. Główny cel projektu: zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych – został osiągnięty. 85,0 % uczestników po zakończeniu udziału w projekcie uzyskało zatrudnienie, tj. 51 osób. Udział w programie zakończyło 60 osób.

„Motywacja, aktywność, praca”

Program specjalny „*Motywacja, aktywność, praca*” skierowany był do osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia z powiatów: łomżyńskiego, zambrowskiego, kolneńskiego, grajewskiego i monieckiego.

Głównym celem programu specjalnego było przywrócenie zdolności zatrudnieniowej, objęcie działaniami aktywizującymi oraz umożliwienie podjęcia i utrzymania zatrudnienia lub samozatrudnienia przez osoby bezrobotne w wieku niemobilnym tj. powyżej 50 roku życia, które w świetle art. 49 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zostały uznane za osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy z powiatów: łomżyńskiego, zambrowskiego, kolneńskiego, grajewskiego i monieckiego.

PUP w Łomży w dniu 28.03.2012 r. podpisał porozumienie z Łomżyńską Izbą Przemysłowo-Handlową oraz Cechem Rzemieślników i innych Przedsiębiorców w Łomży w sprawie współpracy przy realizacji programu specjalnego. Powyższe instytucje zobowiązały się do:

- rekomendacji pracodawców zainteresowanych zorganizowaniem staży dla uczestników programu specjalnego,
- rekomendacji pracodawców zainteresowanych otrzymaniem refundacji na doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy.

Rekomendowani przez Łomżyńską Izbę Przemysłowo – Handlową oraz Cech Rzemieślników i innych Przedsiębiorców w Łomży pracodawcy, po zakończeniu finansowania przez PUP w Łomży, zobowiązali się do zatrudnienia w ramach własnych środków:

- na okres co najmniej 3 m-cy osób bezrobotnych po zakończonym stażu,
- na okres co najmniej 24 m-cy osób bezrobotnych skierowanych na doposażone/wyposażone stanowisko pracy.

Program specjalny „*Motywacja, aktywność, praca*” przewidywał następujące wsparcie dla jego uczestników:

1. Pośrednictwo pracy dla 17 os.
2. Poradnictwo zawodowe dla 17 os.
3. Zajęcia aktywizacyjne w Klubie Pracy dla 14 os.
4. Staż dla 9 os.

Dodatkowym elementem specyficznym były premie dla pracodawców w wysokości 1500 zł za zatrudnienie osoby bezrobotnej po zakończonym stażu (podstawa wypłaty premii -

umowa o pracę, na co najmniej 3 miesiące). Takie dodatkowe wsparcie pozwoliło na przynajmniej częściowe pokrycie kosztów zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

5. Szkolenie „ABC Przedsiębiorczości” dla 3 os.
6. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 3 os. w wysokości 20 000 zł
Dodatkowo osoba bezrobotna otrzymująca środki na podjęcie działalności gospodarczej mogła ubiegać się o zwrot zapłaconego ZUS-u przez okres pierwszych 3 m-cy prowadzenia działalności gospodarczej w wysokości do 500 zł.

7. Doposażenie / wyposażenie stanowiska pracy dla 5 os. w wysokości 20 000 zł.

Ponadto osoby kierowane na doposażone/wyposażone stanowisko pracy otrzymały jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 250 zł na zakup rzeczy lub usługi ułatwiającej wdrożenie do pracy (np. odzież robocza, zakup eleganckiej odzieży do pracy, fryzjer).

Okres realizacji programu:

31.05.2012 r. – 31.12.2012 r.

Przewidywane efekty:

W ramach projektu:

- 72 % uczestników po zakończeniu udziału w projekcie miało uzyskać zatrudnienie.

Przyznana kwota ze środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra: 241 800,00 zł .

Bieżące monitorowanie postępu realizacji projektu umożliwiło dostosowanie środków do aktualnych potrzeb. Główny cel projektu: zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych – został osiągnięty. 88,23 % uczestników po zakończeniu udziału w projekcie uzyskało zatrudnienie, tj. 15 osób

Programy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W roku 2012 środki z rezerwy ministra mogły być przeznaczone m.in. na finansowanie i realizację:

1. programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 50 plus, do 30 roku życia i dla osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy (MPiPS przeznaczyło na te programy 450.000,0 tys. zł.);
2. programów na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi, w tym w

ramach programów współfinansowanych z wkładu finansowego Europejskiego funduszu Dostosowania do Globalizacji oraz programów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych na terenach, których miały miejsce klęski żywiołowe (MPiPS przeznaczyło na te programy 50.000,0 tys. zł.);

3. programów specjalnych, na podstawie art. 66a ust. 7 ustawy (MPiPS przeznaczyło na te programy 120.821,6 tys. zł.);

Na uzyskanie środków z rezerwy mogły liczyć jedynie programy przewidujące wysoką efektywność zatrudnieniową. Szczególnej analizie poddane zostały programy przewidujące finansowanie dotacji na podejmowanie przez bezrobotnych działalności gospodarczej oraz refundacji pracodawcom doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy.

PUP w Łomży złożył na ogłoszone konkursy z rezerwy ministra projekty programów:

1. „30-„ – program obejmujący wsparciem w 100% osoby do 30 roku życia,
2. "50 +" – program obejmujący wsparciem w 100% osoby po 50 roku życia,
3. "Art. 49" – obejmujący wsparciem w 100% osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
4. "Samodzielnie w przyszłość" – program obejmujący wsparciem w 100% osoby do 30 roku życia,
5. "Zacznij jeszcze raz" – obejmujący wsparciem w 100% osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
6. "Start do kariery" – program obejmujący wsparciem w 100% zarejestrowane wszystkie osoby,
7. "Aktywni po latach" – obejmującego wsparciem w 100% osoby z art. 49,
8. "Start w przedsiębiorczość" – obejmującego wsparciem w 100% osoby z art. 49.

Formy aktywizacji zrealizowane w wyżej wymienionych programach z rezerwy ministra w 2012r.

Forma aktywizacji	Ilość osób zaktywizowanych	Budżet projektu
Szkolenie	77	101 200,00
Staż	167	491 800,00
Prace interwencyjne	34	58 900,00
Roboty publiczne	99	432 300,00
Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy	65	1 242 000,00

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	58	1 044 000,00
---	----	--------------

W maju 2013 roku zakończono szkolenie realizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, finansowane ze środków EFS, w ramach którego 3 pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży odbyło szkolenia przygotowujące ich do realizacji zadań związanych promocją tworzenia zielonych miejsc pracy.

Dom Pomocy Społecznej w Łomży przy ul. Polowej 39 w 2012r. aktywnie uczestniczył w **zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracji ze społeczeństwem** zmierzając do osiągnięcia postawionych celów w ramach realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Łomża

W porozumieniu ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie „Pomocna Dłoń” przy Domu Pomocy Społecznej w Łomży nasz Dom jako współorganizator realizował interdyscyplinarny program wsparcia osób niepełnosprawnych prowadzący do ograniczenia skutków wykluczenia i izolacji społecznej wynikających z ich niepełnosprawności.

- Zrealizowano integracyjne spotkania osób niepełnosprawnych z przedstawicielami społeczności lokalnej m.in. Spotkanie Wielkanocne, Jubileusz 130 – lecia Domu Pomocy Społecznej w Łomży, Spotkanie Wigilijne. Wyżej wymienione imprezy miały na celu zacieśnienie kontaktów osób niepełnosprawnych zamieszkujących Dom Pomocy Społecznej z przedstawicielami społeczności lokalnej, władzami, przedsiębiorcami. Jednocześnie były one próbą zmiany postrzegania osób niepełnosprawnych, nie tylko z perspektywy ich niepełnosprawności lecz przede wszystkim wyższych potrzeb.
- Odbyły się imprezy o charakterze terapeutycznym m.in. : Integracyjny Turniej Sportowy – Zdrowo i Wesoło, Spotkania Wrześniowe, Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej, Wystawa „Dzieje Naszego Domu”

Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej to impreza dla około 400 uczestników, w tym dla około 200 osób niepełnosprawnych. Jest ona swoistą prezentacją piosenki religijnej przez osoby niepełnosprawne, a jednocześnie szczególną integracją tych osób ze społeczeństwem lokalnym miasta Łomża oraz z zaproszonymi gośćmi. Wielkim przeżyciem dla wszystkich uczestników był fakt, że prezentacja piosenek miała miejsce na scenie Teatru Lalki i Aktora w Łomży, a nagrody i upominki wręczane były przez władze

Miasta Łomża. Należy podkreślić, że impreza spełniła oczekiwania organizatorów oraz przede wszystkim uczestników Przeglądu, gdyż kolejny raz stała się okazją do pokazania, iż są oni w stanie żyć i bawić się jak ich zdrowi rówieśnicy. Osoby niepełnosprawne zaprezentowały swoje umiejętności muzyczne, które według oceny specjalistów są na wysokim poziomie.

Przełąd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej - Łomża 2012

„Integracyjny Turniej Sportowy – Zdrowo i Wesolo” był formą pomocy w zapewnieniu godziwych warunków zdrowotnych i kulturalnych osobom niepełnosprawnym intelektualnie poprzez upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz promocję zdrowego stylu życia. Propagowanie różnych form sportu dostosowanego do możliwości osób niepełnosprawnych pozwoliło na podnoszenie ich sprawności fizycznej i psychomotorycznej, jak również na aktywizację środowiska niepełnosprawnych. Organizacja imprezy sportowej,

pozwoili na aktywne uczestnictwo około 140 osób o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej z 6 różnych Domów Pomocy Społecznej w regionie podlaskim.

Integracyjny Turniej Sportowy „Zdrowo i Wesolo”

„Spotkania Wrześniowe” były formą aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w kulturze poprzez stworzenie wystawy prac wykonanych przez osoby niepełnosprawne podczas warsztatów terapii zajęciowej w pracowniach: gliny, wikliny, papieroplastyki, drewna i witrażu. Prezentację swoich umiejętności artystycznych osoby niepełnosprawne przedstawiły podczas przedstawienia teatralnego „Brzydkie Kaczątko”, a także w czasie koncertu przygotowanego w ramach zajęć z muzykoterapii. Tegoroczne „Spotkania Wrześniowe” wskazały na istnienie szczególnego potencjału kulturalnego osób niepełnosprawnych i potrzebę jego realizacji. Były również źródłem wrażeń estetycznych związanych z kulturą, sztuką i terapią. Charakter „Spotkań Wrześniowych” pozwolił na kontynuowanie wymiany doświadczeń dotyczących terapii zajęciowej. Zrealizowana impreza integracyjna dała szansę na poszukiwanie wspólnych tematów i dróg komunikacji przez terapię oraz wzajemne poznanie się. Z kolei przedstawienie teatralne umożliwiło nie tylko prezentację talentu aktorskiego, ale stanowiło zarazem terapię o charakterze psychologicznym, społecznym i artystycznym. Dzięki wystawie prac i koncertowi osób niepełnosprawnych zmieniło się postrzeganie tych osób poprzez poznawanie ich możliwości, a nie ograniczeń oraz przełamywanie stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej. Koncert na zakończenie imprezy wzmocnił pozytywną samoocenę w związku z publicznym występem. Osoby niepełnosprawne uczestniczące w „Spotkaniach Wrześniowych” miały szansę w sposób aktywny lub jako odbiorcy uczestniczyć w wydarzeniach ze świata kultury i sztuki dostosowanych do ich możliwości i upodobań.

Spotkania Wrześniowe 2012

Wystawa „Dzieje Naszego Domu”

W 2012 r. Dom Pomocy Społecznej i Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intellektualnie „Pomocna Dłoń” przy Domu Pomocy Społecznej w Łomży wyszło z inicjatywą polegającą na opracowaniu i organizacji wystawy prezentującej historyczne zmiany zachodzące w sposobie funkcjonowania Domu Pomocy Społecznej w Łomży jako instytucji oraz ludzi z nią związanych na przestrzeni 130 lat (1882 – 2012).

Głównym jej celem było przedstawienie wątku historycznego oraz położenie nacisku na tematykę związaną z problemami osób niepełnosprawnych na terenie Łomży i regionu. Wystawa o wysokich walorach estetycznych skierowana była przede wszystkim do społeczności lokalnej Łomży i ziemi łomżyńskiej, jak również turystów odwiedzających miasto. Została nieodpłatnie zaprezentowana na Starym Rynku w Łomży, w Muzeum Północno-Mazowieckim oraz w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Polowej 39 w Łomży. Dzięki powyższej inicjatywie dostarczono wiedzy na temat życia społeczności lokalnej Łomży na przestrzeni 130 lat oraz ukazano szerszym kręgom społecznym problematykę osób niepełnosprawnych. Tym samym było to próbą zmiany postrzegania osób niepełnosprawnych.

W ramach współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urzędem Miejskim w Łomży w 2012 r pozyskano dotacje w łącznej kwocie 21 980,00 zł.

Dom Pomocy Społecznej realizując założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Łomża **współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy** uczestnicząc w realizowanych przez niego formach aktywizacji zawodowej tj. stażach, pracach interwencyjnych i robotach publicznych. Tym samym Dom Pomocy Społecznej przyczynia się do ograniczania bezrobocia na terenie Łomży. Często osoby uczestniczące w w/w formach aktywizacji zawodowej znajdują stałe zatrudnienie w naszej placówce. Udział środków Powiatowego Urzędu Pracy w zatrudnianiu bezrobotnych w Domu Pomocy Społecznej w 2012r wyniósł około 23 000,00 zł.

5. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Osoby w podeszłym wieku, samotne, chore, niepełnosprawne wymagają pomocy w zaspokojeniu swoich potrzeb w miejscu zamieszkania i w środowisku. Taka pomoc świadczona była przez opiekunki domowe zatrudnione w MOPS.

50 opiekunek w 2012r świadczyło pomoc dla 115 osób w tym 4 osoby korzystało z usług specjalistycznych.

Zasiłki stałe otrzymało 292 osoby w tym:

- przyznane dla osoby samotnie gospodarującej – 216,
- pozostającej w rodzinie – 76.

Osoby, najbardziej potrzebujące korzystały także z zasiłków celowych na zakup opału na zimę, leków, dopłat do wydatków mieszkaniowych.

Gorący posiłek z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” otrzymało 192 osoby.

Dużym wsparciem dla osób starszych niepełnosprawnych jest działalność **Klubu Seniora**.

Klub Seniora działa za zasadach „*dziennego pobytu*”. Posiada 120 miejsc dla seniorów, z których korzystało 160 osób. Wydano 28 429 posiłków (370 posiłków miesięcznie). Prowadzona była również działalność kulturalno – oświatowa. Klub Seniora działa w godzinach od 7.00 do 17.00. W ramach tej działalności Seniorzy mogą rozwijać swoje zainteresowania, uczestniczyć w różnych formach terapii zajęciowej mającej na celu utrzymanie sprawności fizycznej i umysłowej.

Program religijno patriotyczny w Klubie Seniora- Teatr Żywego Słowa „Logos”.

Występ Zespołu z Klubu Seniora na Regionalnym przeglądzie kapel ludowych

Obchody Dnia kobiet w Klubie Seniora

Podopieczni Klubu Seniora uczestniczyli w codziennych zajęciach komputerowych, plastycznych i teatralnych, w nauce tańca. W drugą i czwartą sobotę m-ca organizowane były dla Seniorów zabawy taneczne.

W 2012r Klub Seniora współpracował z:

- Biblioteką Publiczną w Łomży – spotkania z książką, edukacja komputerowa
- Szkołą Podstawową nr 2- występy na świętach okazjonalnych
- Zespołem Szkół Specjalnych – festyn ludowy
- Regionalnym ośrodkiem Kultury, Koleńskim Ośrodkiem Kultury,
- Klubem Seniora z Grajewa, Domem Pomocy Społecznej w Łomży, Parafią Krzyża Świętego oraz Duetem wokalny-muzycznym z Ostrołęki.

Ponadto seniorzy brali udział w wycieczce do Mikołajek gdzie odbył się rejs statkiem po jeziorze Śniardwy oraz na ogródkach Działkowych „Relaks” odbyło się grillowanie i wspólna biesiada.

Z pomocy z zakresu **rehabilitacji zawodowej i społecznej** skorzystało 673 osoby. Wydatkowano 1 714 741,00 zł.

Środki przeznaczono głównie na :

1. Dofinansowanie do wysokości 50%oprocentowania kredytu bankowego
2. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych
3. Przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej
4. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy osób niepełnosprawnych
5. Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy
6. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu
7. Zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem stanowisk pracy, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających wykonanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy , zakupu i autoryzacji oprogramowania oraz urządzeń i technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, rozpoznania przez służby medycyny pracy
8. Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy
9. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej
- 10 .Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- 11.Dofinansowanie kosztów zwiększenia liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej
- 12.Dofinansowanie kosztów utworzenia warsztatów terapii zajęciowej
13. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych
14. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - osoby niepełnosprawne
15. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

16. Dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Z Miejskiego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych 2008-2013r w 2012r skorzystało **788 osób**. Wydatkowana kwota na realizację wyniosła 1 958 730,00 zł.

Natomiast Programem „**Wyrównywanie Różnic Między Regionami II**” objętych było **105 osób** . Wydatkowano kwotę na realizację w wysokości 199 189,00 zł w tym 92 074 zł PEFRON , 107 112 zł ze środków miasta.

V. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień

Uchwałą Nr 139/XVIII/11 z dnia 14 grudnia 2011r Rada Miejska w Łomży przyjęła „Łomżyński Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2012r”

Na realizację programów profilaktycznych wydatkowano **1 790 139,00 zł** z czego na realizację programów profilaktycznych przeznaczono 324 000,00 zł. Na pozostałe zadania wydatkowano 1 456 138,00 zł.

Programy profilaktyczne realizowane były przez 3 przedszkola, 14 szkół, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, Ośrodek Rewalidacyjno- Wychowawczy.

W ramach Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2012r w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowany był od czerwca do grudnia 2012r program: „*Udzielenie pomocy rzeczowej dzieciom i młodzieży*” oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Program „*Rodzina bez przemocy II*”

Plan wydatków zadań własnych na 31.12.2012r wynosił łącznie 73 000 zł.

Wydatkowano kwotę 67 139,49 zł., tj. 91,97 % planowanych wydatków rocznych, w tym na poszczególne programy :

1. „*Udzielenie pomocy rzeczowej dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym*”
– **60 000 zł**

Wszystkie zaplanowane w tym okresie działania – udzielenie pomocy rzeczowej i finansowej dzieciom i młodzieży z rodzin, w których występuje problem alkoholowy – zostały zrealizowane. Działania były kierowane na zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci i młodzieży, które miały za zadanie podniesienie poziomu życia i lepsze funkcjonowaniu w środowisku.

Przeprowadzone zostały następujące działania:

- Zorganizowano imprezę wyjazdową z okazji Dnia Dziecka
- Zapewniono dzieciom możliwość uczestniczenia w wypoczynku letnim,
- Zakupiono podręczniki i przybory szkolne, opał, artykuły AGD, leki
- Zakupiono prezenty i słodycze z okazji Dnia Dziecka
- Zakupiono paczki żywnościowe

Zorganizowano „Spotkanie z Mikołajem” podczas którego 100 dzieci otrzymało paczki ze słodyczami i upominki gwiazdowe: książki, gry planszowe, pościel.

Adresatami programu były dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy.

- Zorganizowano imprezę wyjazdową z okazji Dnia Dziecka – w dniu 23 czerwca 2012r - 50-cio osobowa grupa wyjechała na wycieczkę do Galindii i Mikołajek. Program wycieczki zawierał zwiedzanie grodu warownego Plemienia Galindów i portu, wybór szamana, poznanie czynności gospodarskich i łowieckich wykonywanych przez poszczególnych członków plemienia, spacer z przewodnikiem, zwiedzanie kompleksu rekreacyjnego oraz relaks na placu zabaw. Podczas wycieczki / w godz. 8-17/ dzieci miały zapewnioną wykwalifikowaną opiekę i pełnowartościowe posiłki. Wszyscy uczestnicy wycieczki otrzymali prezenty w postaci książek i gier planszowych, drobnego sprzętu sportowego.
- Zapewniono 10 dzieciom możliwość uczestniczenia w wypoczynku letnim, kolonie organizowane przez TPD umożliwiły dzieciom wyjazd do miejscowości położonych w górach i nad morzem
- Zakupiono podręczniki i przybory szkolne dla dzieci z 34 rodzin
- Zakupiono odzież dla dzieci z 25 rodzin,
- Zrealizowano zakup opału dla 18 rodzin,
- Zakupiono meble dla 5 rodzin/ kanapy i fotele rozkładane do spania, biurko i krzesła, 1 rodzinie sfinansowano zakup materiałów remontowych, 1 rodzinie umożliwiono zakup pralki/
- Zakupiono paczki żywnościowe dla 48 rodzin

Rezultaty przeprowadzonych działań:

- zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci i rodzin poprzez udzielenie pomocy rzeczowej w formie dożywiania, zakupu podręczników i przyborów, pokrycie kosztu udziału w wypoczynku letnim, pokrywanie innych kosztów bezpośrednio wpływających na poprawę poziomu życia i możliwości poznawczych,

- zmiana sposobu funkcjonowania rodziny poprzez podjęcie lub kontynuowanie leczenia odwykowego, uczestniczenie w działaniach prowadzonych przez pracowników socjalnych MOPS i OIK mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rodziny, wskazanie możliwości radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- poznanie i rozwijanie umiejętności budowania prawidłowych relacji w rodzinie i środowisku rówieśniczym, umożliwienie prawidłowego procesu socjalizacji – uczestniczenie w wyjazdach wakacyjnych, zajęciach i organizowanych imprezach.

Prowadzony program – w ocenie realizujących go pracowników jest dodatkowym narzędziem wykorzystywanym do pracy z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy.

Pozwala na udzielenie dodatkowego wsparcia dzieciom z rodzin zagrożonych problemem.

Prowadzone w ramach realizowanego programu działania – są odbierane przez adresatów bardzo pozytywnie.

Widoczna jest poprawa sytuacji rodzinnej i zwiększenie motywacji do systematycznej pracy zmierzającej do zaakceptowania i utrwalenia prawidłowych zachowań.

Dzieci wypoczywające w okresie letnim na koloniach finansowanych ze środków Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii uczestniczyły w warsztatach profilaktycznych dla dzieci i młodzieży „*Można inaczej*”. Zadanie obejmowało promocję zdrowia, kształtowanie prawidłowych postaw i sposobów komunikacji oraz profilaktykę uzależnień w formie warsztatów. Program został opracowany na bazie materiałów dydaktycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. „Rodzina bez przemocy II”- 7139,49 zł

Środki wydano na: grupy wsparcia z psychologiem – 200 zł., koszty noclegów i wyżywienia na szkoleniu w SPPR – 600 zł., zorganizowanie konferencji – 4 656,96 zł., zakup literatury specjalistycznej – 299,81 zł., zakup materiałów informacyjnych – 588,20 zł., zorganizowanie spotkania wigilijnego – 794,52 zł.

Środki nie zostały wykorzystane, gdyż planowano przeprowadzenie warsztaty asertywności z psychologiem, grupy wsparcia z psychologiem, pracę socjalną dla podopiecznych OIK.

Niestety nie zebrano grup, z którymi można byłoby je przeprowadzić.

VI. Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Wolontariat

Uchwałą Nr 133/XVII/11 dnia 30 listopada 2011r został przyjęty program wolontarystyczny.

Głównym celem programu jest zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta Łomża oraz propagowanie uczestnictwa w zaspakajaniu potrzeb i zainteresowań.

W 2012r Ośrodek zawarł w roku porozumienia z 26 wolontariuszami natomiast na koniec roku aktywnych było 16 osób.

W większości byli to uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i studenci.

Zmieniająca się liczba wolontariuszy spowodowana była tym, iż uczniowie szkół średnich wyjechali na studia do innych miast lub zmieniła się ich sytuacja osobista lub rodzinna.

Wolontariusze świadczyli pomoc na rzecz indywidualnych osób oraz rodzin w miejscu zamieszkania.

Świadczona pomoc to:

- pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji,
- opieka nad dzieckiem niepełnosprawnym (zespół Downa- stymulowanie jego rozwoju),
- wspólne spędzanie czasu z osobami samotnymi, niepełnosprawnymi,
- pomoc w robieniu zakupów, wykonywanie drobnych prac domowych,
- czytanie prasy, wypożyczanie książek z biblioteki itp.

Dla 7 dzieci ze szkoły podstawowej i gimnazjum udzielana była pomoc w nauce języka angielskiego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w godzinach popołudniowych.

Wolontariusze wykonując swoje czynności rozbudzają zainteresowania, uczą wrażliwości, zrozumienia i empatii a także sposobów spędzania wolnego czasu.

Celem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej było rozpropagowanie idei wolontariatu i objęcie większej ilości osób niepełnosprawnych w tym także pomoc rodzicom gdzie znajduje się dziecko niepełnosprawne oraz uczniom mających problemy w nauce.

Współpraca z organizacjami społecznymi

Art. 2.2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r stanowi: „Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi”.

Współpraca pracowników socjalnych z w/w podmiotami polegała na informowaniu o możliwościach uzyskania i opiniowaniu osób zgłaszanych do otrzymania pomocy świadczonej przez te instytucje.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi wprowadzenia ujednoczonych zasad przekazywania żywności dla najuboższej ludności UE w ramach programu unijnego PAED – podstawą do wydania tej formy pomocy są listy sporządzone przez pracowników MOPS w oparciu o ustalone kryteria wyboru beneficjenta. Pomoc rzeczowa w postaci żywności w ramach programu PAED dystrybuowana jest za pośrednictwem CARITAS Diecezji Łomżyńskiej. Pracownicy MOPS kwalifikują osoby na podstawie określonych kryteriów, żywność jest wydawana w parafiach.

W 2012r skierowano ok. **1500** osób do uzyskania tej formy pomocy w parafiach i ponad 20 osób zgłoszonych do weryfikacji przez Związek Diabetyków.

Do pozyskiwania pomocy w postaci bezpłatnego posiłku wydawanego przez kuchnię Caritas skierowano ok. **175** rodzin/ 404 osoby / z terenu miasta. Pracownicy socjalni MOPS co miesiąc weryfikują listy osób otrzymujących pomoc w formie obiadów i kierują do otrzymania tej formy pomocy kolejne osoby.

W ramach współpracy z PCK Oddział w Łomży - osoby zgłaszające się o pomoc informowane były o możliwościach uzyskania pomocy rzeczowej w postaci odzieży i art. gospodarstwa domowego. W 2012 roku utworzone zostały dwie listy, 50 rodzin zakwalifikowanych do uzyskania pomocy w postaci talonów na zakup artykułów spożywczych w okresie świątecznym/ Wielkanoc i Boże Narodzenie /.

Pracownicy socjalni informowali o możliwościach uzyskania pomocy finansowej oferowanej przez organizacje pozarządowe i tak m.in. weryfikowali i kwalifikowali osoby do uzyskania pomocy w ramach prowadzonych programów np. Program „Skrzydła” prowadzony przez Caritas.

W miarę możliwości prowadzone są działania zmierzające do pozyskania i dystrybucji artykułów pozyskanych od osób fizycznych i prawnych. W 2012 roku w wyniku prowadzonych działań – podopieczni MOPS uzyskali nieodpłatnie pomoc rzeczową w postaci nowej odzieży i bielizny, artykułów szkolnych, zabawek dla dzieci, mebli i wyposażenia mieszkania.

Prowadzone działania obejmują również informowanie beneficjentów pomocy społecznej o miejscach gdzie można uzyskać bezpłatne poradnictwo.

Dzieci osób korzystających z pomocy korzystają z wsparcia świetlic socjoterapeutycznych prowadzonych przez TPD i Caritas.